

Η ΝΕΟΜΑΡΤΥΣ ΑΓΙΑ ΧΑΪΔΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ ΣΤΗ ΘΑΣΟ

Αρχιμανδρίτης Χρυσόστομος Μαϊδώνης

Η αγία νεομάρτυς Χαΐδω είναι το πρόσωπο του θέματος που θα παρουσιάσω σήμερα στο 3ο Συμπόσιο Θεσιακών Μελετών. Και γι' αυτό ευχαριστώ την Οργανωτική Επιτροπή, και ιδιαίτερα το γραμματέα κ. Ν. Τσιλογεώργη, για την τιμητική πρόσκληση να παρουσιάσω στο Συμπόσιο και στο Θεσιακό λαό τη λαμπρή μορφή της Αγίας Χαΐδως, την οποία τιμούμε εμείς στη Χαλκιδική σαν πατρίδα της· αλλά δεν θα έπρεπε να υστερήσει και η Θάσος σαν τόπος της κοιμήσεώς της.

Πριν αρκετά χρόνια είχε γίνει μια συζήτηση με τον τότε ιεροκήρυκα και σήμερα μητροπολίτη Ξάνθης κ. Παντελεήμονα, εκ Χαλκιδικής καταγομένου... έγινε, λέω, μια συζήτηση με σκοπό τη γνωστοποίηση στοιχείων από τη ζωή της, τον εντοπισμό του χώρου εγκαταστάσεώς της στη Θάσο και τον τόπο του ενταφιασμού της. Εμείς βέβαια στη Χαλκιδική την τιμούμε εδώ και πολλά χρόνια. Αλλά πιστεύω ότι ήλθε καιρός αφ' ενός μεν να γνωστοποιηθεί στο κοινό της Θάσου και αφ' ετέρου να δοθεί έναυσμα για περισσότερη έρευνα.

Τα στοιχεία, τα οποία παραθέτω στη συνέχεια, προέρχονται από την τοπική προφορική παράδοση του Στανού Χαλκιδικής, τον κώδικα δωρεών της μονής Παντοκράτορος, το έγγραφο του εφημερίου της ενορίας Στανού π. Αθανασίου Χαλκιά προς τη μητρόπολη Ιερισσού και το γράμμα του αιμνήστου π. Γερασίμου, μοναχού υμνογράφου της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας. Η φυλλάδα της Αγίας δόθηκε σαν δώρο από το μοναστήρι στον Αθανάσιον Σανιώτην για την προσφορά 7 αγελάδων. Όμως, η φυλλάδα αυτή χάθηκε στα χρόνια του εμφυλίου πολέμου. Την είχε διαβάσει ο π. Αθανάσιος Χαλκιάς, ο οποίος στο έγγραφό του καταγράφει αυτά που ενθυμείτο.

Αναφέρεται, λοιπόν, ότι κάποιος μοναχός Ιάκωβος επιστρέφοντας από το μετόχι του Ορφανίου, που είχε απαλλοτριωθεί το 1926, και περνώντας

από το χωριό Στανός φιλοξενήθηκε από τον Αθανάσιον Σανιώτην, ο οποίος δώρησε στο μοναστήρι 7 αγελάδες. Το μοναστήρι με τη σειρά του εις ένδειξιν ευχαριστίας έστειλε ένα επιτραπέζιο ρολόι και τη φυλλάδα της Αγίας Χάιδως. Στο βιβλίο δωρεών αναφέρεται η δωρεά των αγελάδων και ότι εστάλη το ρολόι και η φυλλάδα της Αγίας Χάιδως, η οποία «*αηρηπάγη υπό αγγέλων*». Υπολογίζω ότι η αποστολή αυτή της φυλλάδας θα πρέπει να έγινε μεταξύ των ετών 1928-1930. Πιστεύω ακόμα ότι πρέπει ν' αναφέρεται και σε κάποιον κώδικα της μονής Παντοκράτορος. Στους επίσημους καταλόγους της μονής, που έχουν εκδοθεί μέχρι σήμερα, δεν αναφέρεται βέβαια. Το έθεσα υπ' όψη και του ηγουμένου αρχιμ. Βησσαρίωνος και ελπίζω η Αγία να φωτίσει στην εύρεση των ιερών λειψάνων της, που βρίσκονται αζήτητα, ενταφιασμένα στη γη της Θάσου. Ας ελπίσουμε ότι η σημερινή παρουσίαση θα γίνει αφορμή να κεντρίσει και τους ντόπιους Θασίτες να ερευνήσουν για την εύρεση και της φυλλάδας και των λειψάνων.

Από τις μαρτυρίες που έχουμε ενδιαφέρουσα είναι αυτή που προέρχεται από τον αείμνηστο μοναχό Γεράσιμο, υμνογράφο της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας, ο οποίος ομολογεί για την ύπαρξη της Αγίας, πληροφορηθείς τούτο εκ προφορικής παραδόσεως.

Ολόλαμπρο αστέρι στο σκοτάδι της τουρκοκρατίας προβάλλει η Αγία Χάιδω. Αν δεχθούμε το 1821 ως χρόνο φυγής της από τη Χαλκιδική στη Θάσο, τοποθετούμε τη γέννησή της το 1800 ή λίγο πριν από αυτό.

Η κωμόπολη του Στανού μέχρι σήμερα είναι ένα πολύ παραδοσιακό χωριό. Οι περισσότεροι άνδρες είναι οικοδόμοι. Πέρασαν πολλοί καλοί παπάδες και δάσκαλοι. Και είναι το δεύτερο χωριό στην Ελλάδα με τις περισσότερες πολύτεκνες οικογένειες σε αναλογία πληθυσμού. Οι κάτοικοί του διακρίνονται για την προσήλωσή τους στην Εκκλησία και για την καλλιέργεια του ήθους τους. Σ' αυτό το παραδοσιακό χωριό γεννήθηκε και ανατράφηκε η Αγία Χάιδω. Για το ποια ήταν η αιτία της φυγής της στη Θάσο, υπάρχουν δύο παραδόσεις. Η πρώτη —όχι τόσο πειστική— θεωρεί αιτία της φυγής της την επανάσταση της Χαλκιδικής το 1821.

Αν αναφέρεται σαν χρόνος φυγής της το 1821, δεν νομίζω ότι πρέπει να συνδέεται με την επανάσταση. Συνδέεται μάλλον με τη ζωντανή παράδοση που αναφέρω παρακάτω. Όταν ήταν σε ηλικία γάμου πέρασε πειρασμό μεγάλο. Τη ζήτησε για γυναίκα του ο γιος του Μαντέμ αγά των Μαντεμοχωριών. Η έδρα της αυτοδιοικούμενης κοινοπολιτείας των Μαντεμοχωριών ήταν τότε ο Μαχαλάς, τα σημερινά Στάγειρα, στη Βόρεια Χαλκιδική. Εκεί είχε την έδρα του ο Μαντέμ αγάς, που επέβλεπε περισσότερο την είσπραξη του χρυσού και του ασημιού για λογαριασμό της Πύλης. Σ' αυτόν τον πειρασμό η Χάιδω ύψωσε το ανάστημά της. Τουρκάλα και οθωμανή δεν θα γινό-

ταν. Ήταν ασυμβίβαστη με τον εξισλαμισμό. Αυτό ήταν! Στην άρνησή της ο τύραννος απάντησε με μαρτύριο. Τη φυλάκισε και τη βασάνισε φρικτά. Είμαι Ελληνίδα και χριστιανή, φώναζε.

Οι νεομάρτυρες ήταν το τείχος πάνω στο οποίο ξεσπούσε η μανία των κατακτητών. Αυτοί έβαλαν τα στήθια τους για να σταματήσουν τον αφανισμό του Γένους. Μέχρι σήμερα, έξω από το χωριό, δείχνουν οι Στανιώτες το «Αλώνι της Χάιδως». Αυτό ή ήταν κτηματική περιουσία της Αγίας ή και το επικρατέστερο, ο τόπος της φυλακίσεως και του βασανισμού της. Τότε ο ιερομόναχος εφημέριος του χωριού, με τη βοήθεια των παλληκαριών, κατάφερε να ελευθερώσει την Αγία και να τη φυγαδεύσει μαζί με τη μητέρα της στη Θάσο.

Ο π. Αθανάσιος Χαλκιιάς στο έγγραφο του αναφέρει ότι η Αγία εγκαταστάθηκε στην Παναγία της Θάσου, στο μετόχι της μονής Παντοκράτορος. Ο προηγούμενος Ευθύμιος τοποθετεί το μετόχι της μονής Παντοκράτορος στην Καλλιράχη. Τη σχέση της Αγίας με τη μονή την επιβεβαιώνει η φυλλάδα της Αγίας από την Παντοκράτορος και η προφορική παράδοση που διέσωσε το γεγονός στους μοναχούς της μονής.

Στο παντοκρατορικό μετόχι της Καλλιράχης ζούσε με τη μητέρα της υπηρετώντας την εκκλησία που υπήρχε στο μετόχι. Εκεί η Αγία ζούσε αφιερωμένη στο Θεό εν παρθενία και ασκήσει. Αγωνιζόταν καθημερινά με αυστηρή άσκηση και πολύ προσευχή. Ο Ιησούς Χριστός, για τον οποίο βασανίστηκε και διώχθηκε, ήταν πλέον ο νυμφίος της ζωής της. Όταν πέθανε η μητέρα της, αφιερώθηκε εξ ολοκλήρου στη ζωή της ασκήσεως και της προσευχής, εις τρόπον ώστε να φθάσει να γίνει ένας επίγειος άγγελος. Εξ αιτίας της αγγελικής της ζωής αξιώθηκε ουρανίων δωρεών. Ανηρπάγη υπό αγγέλων για δύο μέρες σωματικώς εις τον ουρανόν, όπου είδε τα αθέατα κάλλη του Παραδείσου. Τούτο είχε συμβεί και στο μακάριο Παύλο, ο οποίος ηρπάγη έως τρίτου ουρανού. Τούτο διαβάζουμε και σε άλλους βίους Αγίων. Όταν επέστρεψε σωματικώς, διηγήθηκε στον ιερομόναχο του μετοχίου Γεράσιμο αυτή τη θαυμαστή αρπαγή της υπό των αγγέλων. Το ότι «*ανηρπάγη υπό των αγγέλων*» ήταν γραμμένο στη φυλλάδα της Αγίας που είχε σταλεί στο Στανό. Το ότι εστάλη πάλι στο Στανό αποδεικνύεται από το χειρόγραφο δωρεών της μονής Παντοκράτορος. Η αρπαγή της υπό των αγγέλων ήταν προαγγελία της εξόδου της εκ του βίου τούτου; Μάλλον. Υπάρχουν άλλωστε πολλές τέτοιες περιπτώσεις, όταν αγίες ψυχές προγεύονται του Παραδείσου προ της κοιμήσεώς τους.

Το ασθενές της φύσεως, η σκληρά άσκησις κατέβαλαν την υγεία της, αν και ήτο ακόμη νέα. Έτρεχε όμως να συναντήσει οριστικά το νυμφίον της Χριστόν. Τέλος παρέδωκεν την αγίαν και καθάραν ψυχήν της εις τον ζωοδό-

την Χριστόν. Ο αείμνηστος ιερέας π. Αθανάσιος Χαλκιιάς σημειώνει: «Όταν πλησίασε να πεθάνει, είπε να μην την αλλάξουν τα φορέματα που φορούσε, αλλά εκείνοι που παραβρέθηκαν στο θάνατό της, της τα άλλαξαν. Και όταν επρόκειτο να την θάψουν, άρχισε να γίνεται σεισμός και βροντές και μια φωνή είπε πως για να πάψει η θεομηγία αυτή να με βάλετε τα παλιά φορέματα που φορούσα». Και έτσι έγινε, οπότε σταμάτησε εκείνο το κακό που γινότανε και το λείψανό της ευωδίαζε.

Οι άγγελοι την υποδέχθησαν με χαρά εις τον ουρανόν ως συνόμιλόν της. Και οι άνθρωποι στη γη την ετίμων ως αγίαν. Η ευωδία του σκηνώματός της ήταν ακόμη μία ένδειξις της αγιότητός της. Ενταφιάσθηκε στο κοιμητήριο του μετοχίου.

Στη συνείδηση των χριστιανών του Στανού ήταν πάντοτε ζωντανή η μνήμη και η ζωή της Αγίας. Γι' αυτό και αφιέρωσαν ιερά εικόνα, την οποίαν εναπέθεσαν εντός του ενοριακού ναού των Εισοδίων της Θεοτόκου. Η εικόνα ιστορήθηκε από την αδελφότητα των Κυριλλαίων εις την Νέαν Σκήτην Αγίου Όρους το 1960. Παριστάνεται η Αγία με την τοπικήν ενδυμασίαν της Χαλκιδικής της εποχής εκείνης.

Η Αγία προσφωνείται και σαν νεομάρτυς και οσιομάρτυς και ως νέα οσιομάρτυς. Βεβαίως η Αγία δεν υπέστη μαρτυρικών θάνατον. Όμως και σε βίους άλλων αγίων, οι οποίοι βασανίσθηκαν, βλέπουμε να αποκαλούνται μάρτυρες. Έτσι πιστεύω ότι και η Αγία μπορεί να προσφωνείται μάρτυς. Και μάλιστα νεομάρτυς, αφού μαρτύρησε τον Χριστόν μετά τους χρόνους της αλώσεως.

Ονομάζεται και οσιομάρτυς, αφού και μάρτυς ήτο, αλλά και ασκητικών βίον διήγεν. Όμως η προσωνομία οσία περισσότερο χρησιμοποιείται για τους καθ' εαυτό μοναχούς. Μπορεί και ομολογήτρια να προσφωνείται, αφού ομολόγησε τον Χριστόν. Και αυτό νομίζω ότι είναι η πιο ακριβής προσωνομία. Προτιμάται όμως το νεομάρτυς, διότι προσδιορίζει και το χρόνο της Τουρκοκρατίας. Τελευταία την Αγία συμπεριέλαβε στο βιβλίο του «Νεομάρτυρες» ο καθηγητής Απ. Γλαβίνας στο κεφάλαιο τέσσερις γυναίκες νεομάρτυρες: Αγία Ακυλίνα, Αγία Κυράνα, Αγία Ελένη, Αγία Χάιδω.

Από του έτους 1988 με απόφαση του Σεβ. Μητροπολίτου ορίσθηκε η 1η Σεπτεμβρίου ως η ημέρα μνήμης και εορτασμού της Αγίας. Δε γνωρίζουμε την ακριβή ημερομηνία της κοιμήσεώς της. Γι' αυτό ορίσθηκε η 1η Σεπτεμβρίου κατά την οποία εορτάζει και η παλαιότερα Αγία Χάιδω, ανάμεσα στο χορό των 40 μαρτύρων γυναικών των εν Θράκη. Συνηθίζεται, όταν δεν γνωρίζουμε την ακριβή ημερομηνία αθλήσεως ή κοιμήσεως, να τιμούμε τον άγιο στη μνήμη ομώνυμου παλαιότερου αγίου. Ο δε ευλαβέστατος εφημέριος με τη συνεργασία Κοινότητος και Πολιτιστικού Συλλόγου οργανώνει την ιεράν πανήγυριν της.

Με πρωτοβουλία του εφημερίου ξεκίνησε και η ανέγερση του ναού προς τιμήν της Αγίας Χάιδως, του οποίου του χρόνου θα γίνουν τα εγκαίνια και σας προσκαλούμε.

Οι δεσμοί μεταξύ Θάσου και Χαλκιδικής, εάν ψάξει κανείς, είναι αρκετά ισχυροί. Δεν είναι που έρχονται μόνο μελισσοτρόφοι απ' τη Χαλκιδική, αλλά έρχονται και 'Άγιοι' σαν την Αγία Χάιδω, της οποίας οι ευχές ας είναι μαζί μας. Αμήν.

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

Πρὸς Ἐν Στανῶ τῇ 10 Ἰουλίου 1962
τὴν Σ/τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν
Ἱερισσοῦ, Ἀγίου Ὀρους καὶ Ἀρδαμερίου
Εἰς Ἀρναίαν

Εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ ἀπὸ 26/6/1962 ὑμετέρου ὑπηρεσιακοῦ σημειώματος περὶ τὰ κατὰ τὴν τοπικὴν ἀγίαν Χάιδω ὑπάρχοντα, εὐλαβῶς, λαμβάνω τὴν τιμὴν ν' ἀναφέρω ὑμῖν τὰ κάτωθι.

Τὸ ζήτημα περὶ ὑπάρξεως τῆς ἐν λόγῳ ἀγίας ἀνεκινήθη πρὸ ἐτῶν παρ' ἡμῖν καὶ σχετικὰς ἐλαχίστας πληροφορίας δι' ἐγγράφου ἐγνωρίσαμεν τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει ἐλπίσαντες σοβαρωτέρων ἐρευνῶν παρ' αὐτῆς. Δὲν ἔχομεν παρὰ ἐν ἄλλοις λόγοις καὶ ἐκτενέστερον νὰ ἐπαναλάβωμεν τὰ ἤδη γνωστὰ τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει.

Ἀφορμὴν εἰς τὴν ἐρευναν ἔδωκε πρῶτος ὁ προκατόχος μου αἰδεσιμώτατος κ. Μιχαὴλ Μαυρουδῆς. Οὗτος ἐν γενομένη πνευματικῇ συζητήσῃ ἀνέφερον ὅτι ἀνέγνωσε τὰ περὶ τῆς Ἀγίας Χάιδως ἐν χειρογράφῳ φυλλάδι, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ ἐνορίτης Ἀθανάσιος Σανιώτης. Οὗτος κτηνοτρόφος τὸ ἐπάγγελμα καὶ ἐτι ζῶν μοι διηγήθη τὰ ἀκόλουθα: «*Εἶχα ἀφιερῶσει στὴν Ἱερὰ Μονὴ Παντοκράτορος ἓνα μοσχάρι καὶ ἀπὸ αὐτὸ ἐγνων ἑπτὰ ἀγελάδια. Ἡ Ἱερὰ Μονὴ εἶχε ἓνα μετόχι καὶ στὸ χωριὸ Ὀρφάνι καὶ ὅταν ἐγινε ἡ ἀπαλλοτριῶσι τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων ἀπὸ τὸ κράτος, ἓνας μοναχὸς τοῦ μετοχίου, πὸν τὸν ἔλεγον Ἰάκωβο, φεύγοντας γιὰ τὸ μοναστήρι του πέρασε ἀπὸ δῶ (ἀπὸ τὸ Στανὸ) μὲ ἓνα βόδι καὶ τὸν φιλοξένησα στὸ σπίτι μου. Τὴν ἄλλη μέρα, φεύγοντας, τοῦ παρέδωσα τὰ ἑπτὰ γελάδια, πὸν εἶχα ἀφιερῶσει στὸ Μοναστήρι. Ὅταν πῆγε ἐκεῖ, γιὰ νὰ μὲ εὐχαριστήσουν, μὲ ἔστειλαν ἓνα ὄρολόγι τραπεζιοῦ καὶ τὴ χειρόγραφη φυλλάδα πὸν περιεῖχε τὴν ἀκολουθία καὶ τὸν βίο τῆς Ἀγίας Χάιδως. Τὴ φυλλάδα, ὅμως, τὴν ἔχασα. Θυμᾶμαι, ὅμως, ὅτι καταγόταν ἀπὸ δῶ (ἀπὸ τὸ Στανὸ). Ἡ μητέρα της ἦταν*

χήρα καὶ ἔφυγαν ἀπὸ δῶ μὲ τὴν κόρη της, τὴν Ἀγία Χάιδω, ὅταν ἔγινε ἡ Ἐπαιδάστια τοῦ 1821 καὶ πῆγαν στὴ Θάσο στὴν κομόπολι Παναγία. Ἐκεῖ εἶχε τὸ μοναστήρι τοῦ Παντοκράτορος μετόχι καὶ σ' αὐτὸ ἐγκατεστάθη ἡ μητέρα τῆς Ἀγίας ὡς κλητοκράτις στὴν Ἐκκλησία μὲ τὴν κόρη της. Ὑστερα ἀπὸ λίγα χρόνια πέθανε ἡ μητέρα της καὶ ἡ θλίψις αὐτῆ τὴν ἔκαμε νὰ προσεύχεται περισσότερο. Καὶ δύο μερόνυχτα ἔλειψε ἀπὸ τὸ μετόχι ἡ Χάιδω. Μετὰ δύο μερόνυχτα ἦλθε στὸ μετόχι καὶ στὸν ἱερομόναχο καὶ προϊστάμενο τοῦ μοναστηριοῦ καὶ οἰκονόμο τοῦ μετοχίου Γεράσιμον διηγήθηκε ὅτι τὴν πῆρε ἄγγελος τοῦ Θεοῦ στοὺς οὐρανούς ἐπὶ δύο ἡμερόνυχτα. Ὅταν πλησίαζε νὰ πεθάνῃ εἶπε νὰ μὴν τὴν ἀλλάξουν τὰ φορέματα ποὺ φοροῦσε, ἀλλ' ἐκεῖνοι ποὺ παραβρέθηκαν στὸ θάνατό της τῆς τὰ ἄλλαξαν. Καὶ ὅταν ἐπρόκειτο νὰ τὴν θάψουν, ἄρχισε νὰ γίνεται σεισμός καὶ βροντὲς καὶ μιὰ φωνὴ εἶπε πὼς «γιὰ νὰ πάψῃ ἡ θεομηνία αὐτῆ νὰ βάλετε τὰ παλιὰ φορέματα ποὺ φοροῦσα». Καὶ ἔτσι ἔγινε, ὅποτε σταμάτησε ἐκεῖνο τὸ κακὸ ποὺ γινότανε καὶ τὸ λείψανό της εὐωδίαζε». Ἡ φυλλάδα ἐφέρετο ὡς χειρόγραφον μοναχοῦ Ἰακώβου, ἐκ πεντήκοντα σελίδων περίπου ἀποτελουμένη.

Κατὰ τὴν ταπεινὴν μας γνώμην ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ἐν ἧ ἀνήκει ἡ Θάσος καὶ ἐν ἧ ἀπέθανεν ἡ Ἀγία θὰ ἡδυνάμεθα νὰ ἔχωμεν θετικὰς πληροφορίας. Εἰς τὴν περιφέρειαν ἡμῶν οὐδεὶς οὐδὲν γνωρίζει περὶ τῆς Ἀγίας.

Μετὰ σεβασμοῦ
Ὁ Ἐφημέριος Στανουῦ
Ἱερεὺς Σακελλάριος Ἀθανάσιος Χαλκιᾶς

Ἐν ... Ἀγ. Ἀννης
τῆ 12/25 Ἰουλίου 1968

Ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ ἀδελφὲ
πάτερ Ἀθανάσιε,

Μόλις (δυσανήγνωστη λέξη) ἐπανῆλθον εἰς (δυσανήγνωστη λέξη) ἡσυχαστήρια, ἐνθα εὔρον καὶ τὴν ὑμετέραν ἐπιστολὴν ἀναφερομένην εἰς τὴν Ἀγ. Χάιδω. (Εἰς τὴν συνέχειαν ἀναφέρεται ὁ π. Γεράσιμος εἰς τὴν Ἀγ. Χάιδω ἐκ τῶν 40 μαθητριῶν τοῦ διακόνου Ἀμούν, ἡ ὁποία οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει μὲ τὴν ἐκ Στανουῦ ὅσαν Χάιδω) καὶ συνεχίζει

Περὶ αὐτῆς τῆς ἐκ Στανουῦ εἶχον ἀκούσει πρὸ ἐτῶν παρά τινος θανόντος ἤδη γέροντος ὅσα περιγράφετε, ὅτι προέρχεται ἐκ Στανουῦ καὶ ὅτι ἐκοιμήθη ἐν Θάσῳ κ.τ.λ.

Δυστυχῶς δὲν ἐκράτησα ὅσα ἤκουσα ἐκεῖ ὑποσημείωσιν, ἀλλὰ οὔτε καὶ εὐρέθησαν πλείονα τῶν ὅσων ἤκουσα.

Πάντως ἐκπληρώνων ἐν τῇ χάριτι τοῦ Κυρίου τὴν εὐσεβῆ ἐπιθυμίαν σας, θὰ φροντίσω ὅσον εἶναι δυνατόν, πρὸς ἀνεύρεσιν σχετικῶν στοιχείων, ἐπανα-επισκεπτόμενος ἐν καιρῷ εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Παντοκράτορος καὶ ἀλλαχοῦ. Εὐχέσθε ἐν Κυρίῳ νὰ εὐοδώσῃ τὰς ἐν προκειμένῳ προσπαθείας μας πρὸς δόξαν τοῦ Ἁγίου αὐτοῦ θέματος καὶ τὴν τῆς ὁσίας αὐτοῦ θεραπαίνης Χάιδως πρὸς καύχημα καὶ στηριγμὸν τοῦ εὐσεβοῦς πληρώματος τοῦ χωρίου σας.

Μετὰ τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἀδελφικῆς ἀγάπης

Γεράσιμος μοναχὸς Μικραγιαννανίτης

ὑμνογράφος (δυσανάγνωστη λέξι) ὑπογραφή του

Ἀκριβὲς ἀντίγραφο ἐκ τῆς πρωτοτύπου
ἀπαντητικῆς αὐτοῦ ἐπιστολῆς

ὁ ἐφημέριος τοῦ Ἱ. Ναοῦ

Ἀθανάσιος Χαλκιᾶς

